

ความรู้ : การพัฒนาความสุขแห่งโลกความจริง Knowledge: Happiness Development in the Real World

ปราโมทย์ ยอดแก้ว^๑

บทคัดย่อ

ปัจจุบันสังคมมีความเข้าใจเรื่องความรู้ที่ผิด ทำให้เกิดปัญหาบัณฑิตตกงานเป็นจำนวนมาก เพราะความไม่เข้าใจในการนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาชีวิต เมื่อมนุษย์ไม่รู้จักความหมายของความรู้ที่แท้จริงทำให้มุ่งสู่การเรียนเพียงเพื่อใบปริญญา ไม่ได้สนใจความรู้ ๖ ระดับที่สำคัญตามแนวคิดตะวันตกที่ต้องมีคือ (๑) การจดจำ (๒) เข้าใจความคิดรวบยอด (๓) นำไปปรับใช้ (๔) การวิเคราะห์ (๕) การสังเคราะห์ (๖) การประเมินผล ส่วนแนวคิดทางตะวันออก อธิบายตามอารยธรรมความเชื่อทางศาสนา ซึ่งศาสนาพุทธให้ความสำคัญความรู้เรื่องปัญญาทำให้เกิดความสุข พัฒนาคนจากอายตนะที่เป็นบ่อเกิดของความรู้ ให้มีศรัทธาที่ถูกต้อง มีศีล มีสมาธิ และเกิดปัญญาที่แท้จริง ในการสร้างคุณค่าคนให้รู้จักคิดแยกแยะคัดสรร ตามหลักโยนิโสมนสิการ มีสติสัมปชัญญะกำกับ และมีความสุข เห็นชอบ เกิดความรู้ในอริยสัจ ๔ สามารถดับทุกข์ ทำให้เกิดความสุขในตน แต่เมื่อจะช่วยให้สังคมมีความสุข ก็ต้องพัฒนาตนเองให้มีความสุขก่อน แล้วถึงจะส่งเสริมสังคมให้เกิดความสุขโดยใช้หลักสัปปริสธรรม ๗ ในการพัฒนาความรู้ ที่เป็นปัญญาเพื่อความสุขที่แท้จริง

คำสำคัญ:ความรู้, การพัฒนา, ความสุข, โลกความจริง.

^๑คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

Abstract

Current understanding of the knowledge in society is wrong and causing a large number of unemployed graduates because they lack of understand in knowledge for solving problems in life. When a man does not know the meaning of true knowledge, he studies for a degree and not follow6 knowledge domains in the Western concept: (1) recognition, (2) understand the concept, (3) application, (4) analysis, (5) synthesis, and (6) evaluation. The concept in the East explained civilization based on religious beliefs. Buddhism emphasizes knowledge that causes happiness and develops a man from spheres to have a right belief, precept, concentration and wisdom in creating values to a man with contemplation thinking according to Yonisomanasikara principle accompanied by mindfulness, having the right view and realizing the Four Noble truths, eradicating suffering and obtaining happiness. In making a blissful society, a man has to develop oneself first through Sappurisa Dhamma and then the society can receive the outcome from the individual practice.

Keywords: Knowledge, development, happiness, reality

บทนำ

สังคมกำลังหลงเหลือไปกับเรื่องข้อเท็จจริง หวังพัฒนาความรู้จากการเรียนให้ได้ปริญญาเพื่อแก้ปัญหาตนเอง สังคม และประเทศชาติ แต่เหมือนกับว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ในโลกปัจจุบันก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาตนเองได้ ทำให้ไม่ต้องพูดถึงการนำความรู้จากการเรียนไปใช้ในการแก้ปัญหาของสังคม ที่เต็มไปด้วยโลกแห่งสมัยนิยมตามกิเลส ในความโลภ โกรธ หลง ที่ติดตัวเราและมีพัฒนาการเพิ่มมากขึ้นจากการเรียนในระดับสูง แต่ขาดจิตวิญญาณแห่งความรู้จริงที่เป็นธรรม การศึกษาสอนให้นักศึกษาเกิดระดับความรู้ แต่ไม่เข้าใจจริง ถึงไม่สามารถพัฒนาตนเองในการทำงานได้ เมื่อพิจารณาจากผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ประจำเดือนมกราคม ๒๕๕๗ จากการเปิดเผยของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า..ในเดือนแรกของปีปัจจุบันนี้ ยอดผู้ว่างงานของประเทศไทยอยู่ที่ ๓๖๑,๐๐๐ คน เพิ่มขึ้น ๗๘,๐๐๐ คน เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ประเด็นที่น่ากังวลอยู่ที่การว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา.สำนักงานสถิติแห่งชาติรายงานว่ามีจำนวนสูงถึง ๑๑๓,๐๐๐ คนเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน ๓๑,๐๐๐ คน ปัญหาเรื่องผู้จบการศึกษาระดับอุดมศึกษา หรือระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นระดับปริญญาตรี ที่เรียกว่าระดับ “บัณฑิต” ซึ่งได้รับการคาดหวังล่วงหน้ามาเกือบ ๒๐ ปีว่าความรู้กำลังขาดความสมดุล (ไทยรัฐออนไลน์, สืบค้นเมื่อ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙) ความรู้ของบัณฑิตจึงไม่สามารถนำไปสู่การสร้างมูลค่าหรือคุณค่าให้กับตนเอง สังคม และประเทศชาติได้ เพราะความรู้ของบัณฑิตไม่ได้เกิดความรู้จริงจึงไม่เข้าใจความเป็นคนที่ต้องพัฒนาคน

ปัญหาสังคมปัจจุบันเกิด เพราะคนเราไม่เข้าใจในความหมายของ ความรู้ที่

แท้จริงทำให้เกิดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อมุ่งหวังปริญญาโดยไม่ได้ความรู้จริง อักษร สวัสดิ์ ได้ให้อธิบายถึงความรู้ ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการและกระบวนการต่าง ๆ รวมถึงแบบกระสวนของโครงการ วัตถุประสงค์ ในด้านความรู้ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาของความจำ อันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ โดยก่อนหน้านั้นในปี ค.ศ. ๑๙๖๕ บลูมและคณะ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิพิสัย (cognitive domain) ของคน ว่าประกอบด้วยความรู้ตามระดับต่างๆ รวม ๖ ระดับ ซึ่งอาจพิจารณาจากระดับความรู้ในขั้นต่ำไปสู่ระดับของความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป มีรายละเอียดของแต่ละระดับดังนี้

๑. ความรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่ายๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยุ่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

๒. ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมาย และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

๓. การนำไปปรับใช้ (Application) เป็น ความสามารถในการนำความรู้ (knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (comprehension) ในเรื่องใดๆ ที่มีอยู่เดิม ไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น

๔. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจและการนำไปปรับใช้ โดยมีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อย ที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

๕. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อยๆ หรือส่วนใหญ่ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของการเป็นกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมาก่อน อันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

๖. การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินเกี่ยวกับความคิด ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีการกำหนดเกณฑ์ (criteria) เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน การประเมินผล จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพุทธิลักษณะ (characteristics of cognitive domain) ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้ การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เข้ามาพิจารณาประกอบกันเพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด (อักษร สวัสดิ์, สืบค้นเมื่อ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙)

จากที่กล่าวมาความรู้ จึงเป็นความเข้าใจในเรื่องบางเรื่อง สามารถนำไปใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในสิ่งที่มนุษย์สร้าง ผลิต ความคิด ความเชื่อ ความจริง ความหมาย โดยใช้ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ตรรกะ แสดงผ่านภาษา เครื่องหมาย และสื่อต่างๆ โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์เป็นไปตามผู้สร้าง ผู้ผลิตที่ให้

ความหมาย ดังนั้นความรู้ที่กล่าวมาจึงเป็นความรู้ตามแนวคิดปรัชญาตะวันตกที่อธิบายถึงความ เป็นเหตุผลอันทำให้เกิดความรู้ แต่ถ้าพิจารณาตามแนวคิดคนตะวันออก ที่พูดถึงความรู้จากการเป็นบัณฑิต ว่าเป็น ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานอันหมายถึงการเป็นคนผู้ศีลหรือมีวินัย การเป็นผู้สมาธิหรือมีสติในการดำเนินชีวิต และมีปัญญาตามเหตุตามผลตามธรรม ดังนั้นถ้าการเรียนรู้สอนให้คนเรา มีความรู้ ที่เป็นความเข้าใจเป็น เรื่องๆ ไม่สามารถที่จะบูรณาการความรู้เป็น ปัญหาที่สมบูรณ์ได้ เมื่อมนุษย์เกิดค้นหาความ เล่าร้อน ความดีนรณ จากความรู้ที่ไม่สามารถนำไปใช้ได้จริงเพราะขาดความเป็นองค์รวม จึงไม่สามารถพัฒนาตนให้เกิดคุณธรรม เข้าใจหน้าที่ มีปัญหาในการเป็นคนดี ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่า ความรู้ เป็นเรื่องที่ต้องการ การพัฒนาให้เกิด ปัญหา เพื่อให้มนุษย์สามารถดำเนินชีวิตได้อย่าง มีความสุขที่แท้จริง แต่ก็ต้องการความชัดเจนว่า มนุษย์เราต้องการความสุขแบบไหน ผู้เขียนจึง ขอนำเสนอบทความเรื่อง ความรู้ : การพัฒนา ความสุขแห่งโลกความจริง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอแนวคิดความรู้ทางโลกตะวันตก และ ความรู้ ทางโลก ตะวันออกตามแนวทาง พระพุทธศาสนาที่สามารถส่งเสริมความสุขแห่งโลกความจริง

การได้มาซึ่งความรู้ที่แตกต่างตามแนวคิดโลก ตะวันตก-ตะวันออก

ความรู้เกิดขึ้นกับมนุษย์เราได้หลาย วิธี แต่มนุษย์จะรับรู้หรือไม่ เรียนรู้หรือไม่ ทำความเข้าใจกับความรู้หรือไม่ขึ้นอยู่กับปัญญาของมนุษย์ อย่างเหตุการณ์ที่อุบัติขึ้นโดยมิได้ คาดคิดมาก่อน เช่นการค้นพบเชื้อราในจาน ทดลองโดยนักวิทยาศาสตร์ชาวสก๊อตแลนด์ ชื่อ อเล็กซานเดอร์ เฟลมมิง จากการล้างานพักร้อน

สองอาทิตย์ พอกลับมาทำงานก็พบเชื้อราในงานทดลองในการทดลองที่ทิ้งไว้โดยไม่ได้ตั้งใจ แต่เขาให้ความสนใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นจึงนำไปสู่การค้นพบยาปฏิชีวนะในที่สุด จะถือได้ว่าเป็นความรู้ที่ได้มาโดยบังเอิญ เพราะถ้าเขาไม่ใส่ใจในเชื้อราเขาก็สามารถทิ้งไปได้ เขาก็ไม่ได้ความรู้ ดังนั้นการเป็นคนซึ่งสังเกตจากความบังเอิญจึงทำให้เกิดความรู้ขึ้นมาได้ นอกจากนั้นความรู้ อาจเกิดจากความสร้างสรรค์หรือที่เรียกว่าสร้างนวัตกรรมใหม่ก็ได้ อย่าง ลีโอนาด ดา วินชี เป็นผู้กำหนดแนวคิดเรื่องเครื่องจักรต่างๆ เช่น เครื่องบิน ร่มชูชีพ เรือดำน้ำ ตัวปืนจั่น แท็งก์น้ำ เครื่องปั้มน้ำ การขุดคลองและการวางแนวคูคลอง ซึ่งแนวคิดดังกล่าวกว่าจะเป็นรูปธรรมก็ต้องใช้เวลานานกว่าสองร้อยปี การเกิดความรู้ อีกวิธีหนึ่งซึ่งส่วนใหญ่ มนุษย์เราจะได้รับความรู้จากวิธีนี้เป็นส่วนใหญ่และปฏิบัติต่อกันมาคือ การได้ความรู้จากประสบการณ์ ที่ค่อยๆ สะสมกันมาจากการเรียนรู้ ซึ่งมีหลายวิธีที่ทำให้เกิดความรู้ (สมพงษ์ สุวรรณจิตกุล, ๒๕๔๙: ๑๙-๒๒) ประกอบด้วย

๑. การเรียนรู้แบบทั่วไป (authentic learning)
๒. การเรียนรู้แบบเร่งรัด (Accelerated learning)
๓. การเรียนรู้แบบภาคปฏิบัติ (action learning)
๔. การเรียนรู้แบบการปรับตัวตามสภาพ (adaptive learning)
๕. การเรียนรู้แบบกระตุ้น (celleration learning)
๖. การเรียนรู้แบบทำไปรู้ไป (action learning)
๗. การเรียนรู้แบบรับรู้ได้จากภายในใจ (cognitive learning)

๘. การเรียนรู้แบบตั้งเป้าหมายไว้ก่อนล่วงหน้า (anticipatory learning)

๙. การเรียนรู้แบบสร้างทัศนคติในเชิงบวก (appreciate learning)

๑๐. การเรียนรู้แบบอาศัยความร่วมมือจากปัจจัยต่างๆ (collaborative learning)

๑๑. การเรียนรู้แบบการสะสมสมรรถภาพ (competency-based learning)

๑๒. การเรียนรู้แบบแข่งขันระหว่างกัน (competitive learning)

๑๓. การเรียนรู้แบบพร้อมเพียงรวมกัน (concurrent learning)

๑๔. การเรียนรู้แบบต่อเนื่อง (continuous learning)

๑๕. การเรียนรู้แบบประสานมือร่วมกัน (cooperative learning)

๑๖. การเรียนรู้สร้างสรรค์ (creative learning)

๑๗. การเรียนรู้แบบห่วงเดียว ห่วงคู่ และสามห่วง (single, double, triple loop learning)

๑๘. การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (experiential learning)

๑๙. การเรียนรู้แบบได้รับผลกระทบอย่างสูง (high-impact learning)

๒๐. การเรียนรู้ระหว่างองค์กรของกันและกัน (interorganizational learning)

๒๑. การเรียนรู้ระหว่างพันธมิตร (interpartner learning)

๒๒. การเรียนรู้เชิงนวัตกรรม (innovative learning)

๒๓. การเรียนรู้แบบนำหน้า (leading learning)

๒๔. การเรียนรู้เชิงกลศาสตร์ (mechanistic learning)

๒๕. การเรียนรู้ที่ได้จากองค์กร (organizational learning)

๒๖. การเรียนรู้เพื่อมุ่งไปที่ผลลัพธ์ (outcome - based learning)

๒๗. การเรียนรู้แบบการขยายความเพิ่มจากที่ได้เรียนมา (parenthetic learning)

๒๘. การเรียนรู้ตามโปรแกรม (programmed learning)

๒๙. การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง (self - direct learning)

๓๐. การเรียนรู้แบบส้อม (rote learning)

๓๑. การเรียนรู้แบบกำหนดแผนการเรียน (situated learning)

๓๒. การเรียนรู้ในเชิงยุทธศาสตร์ (strategic learning)

๓๓. การเรียนรู้ในเชิงคุณภาพแบบเบ็ดเสร็จ (total quality learning)

๓๔. การเรียนรู้แบบการเปลี่ยนแปลงเพื่อไปสู่สิ่งอื่น (transformational learning)

๓๕. การเรียนรู้แบบเสมือนจริง (virtuous learning)

๓๖. การเรียนรู้แบบคุณธรรม (virtuous learning)

จากการเรียนรู้ที่กล่าวมา สามารถทำให้เราเข้าใจถึงแนวคิดชาวตะวันตกมากยิ่งขึ้น ในความพยายามแยกแยะความรู้ออกเป็นส่วนๆ โดยการแตกประเด็น สร้างสรรค์ วิเคราะห์กลุ่มลึก และชี้ให้เห็นความแตกต่างที่นำไปสู่การพัฒนาอย่างมีเหตุ มีผล ผู้สนใจคงต้องศึกษาในแต่ละการเรียนรู้ต่อไปว่าการเรียนรู้แบบไหนจะสามารถพัฒนาให้เกิดความสุขในมนุษย์เราได้มากที่สุด

ความรู้ที่กล่าวมาเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นของชาวตะวันตกเป็นการให้ความสำคัญ

กับการหาความรู้ที่เรียกตนเองว่านักปรัชญา ความรู้ของชาวตะวันตกนั้นเกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม และเป็นการถ่ายทอดมาเป็นความจำของคนรุ่นต่อรุ่นที่อาจเรียกได้ว่าเป็น “ดีเอ็นเอ” ของคนที่พัฒนาความรู้ทางโลกจนเป็นที่ยอมรับและส่งต่อเป็นผลิตภัณฑ์ออกมาจำหน่ายอย่างไม่มีที่ท่าว่าจะหยุดพัฒนา การพัฒนาความรู้ของชาวตะวันตกที่ส่งต่อมานั้นเป็นการใช้ความรู้ที่เป็นเหตุเป็นผลตามหลักการ ดังนั้นการที่นักคิดส่งให้นักประดิษฐ์จึงเกิดการสร้างเป็นรูปธรรม และพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ ที่กระตุ้นให้เกิดความสนใจ จนเป็นที่ต้องการของมนุษย์จำนวนมาก ที่อยากรู้อยากลองตามความเข้มข้นของกิเลสที่ได้รับผลจากการเรียนรู้หรือการรับรู้ โดยที่ตนไม่จำเป็นต้องมีความรู้ก่อน เพราะนำผลิตภัณฑ์มาสู่การเรียนรู้หรือที่เรียกว่าทดลองใช้ แต่ก็มีผลิตภัณฑ์บางประเภทหรือบางชนิดที่ต้องให้ผู้ซื้อ ต้องเรียนรู้ผลิตภัณฑ์ โดยผู้ซื้อต้องพัฒนาปัญญาก่อนที่จะสามารถใช้อัตลักษณ์นั้นๆได้ แต่การพัฒนาปัญญานั้นยังเป็นการครอบงำ ที่อยู่ภายใต้กรอบทางความคิดที่ผู้ผลิตกำหนดมาให้ในการปฏิบัติตาม เช่นระบบ ISO 9001 ที่เป็นมาตรฐานสากลที่องค์กรธุรกิจทั่วโลกให้ความสำคัญ เพื่อสร้างความเป็นเลิศทางด้านคุณภาพ และควมมีประสิทธิภาพของการดำเนินงานภายในองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ถ้าเราซื้อความรู้นี้เขามาหวังพัฒนาองค์กรแต่ก็เป็นการพัฒนาภายใต้แนวคิดที่เขาได้สร้างมาให้ทำให้เราติดกับดักทางความคิด ขาดอิสรภาพ หรือการซื้อคอมพิวเตอร์ Mac เมื่อซื้อจะต้องเรียนรู้ ซึ่งวิธีการใช้งานที่มีความแตกต่างกับคอมพิวเตอร์ทั่วไปในท้องตลาด ความรู้ที่ต้องเรียนรู้นี้ เป็นความรู้ที่สำคัญที่เราเสียเงินซื้อมาพัฒนาตนตามแนวคิดที่ผู้ผลิตกำหนด เรื่องนี้เป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้วหรือ เราซื้อใช้เพราะอะไร เราต้องการความรู้จากผลิตภัณฑ์หรือซื้อเพราะกิเลส

ที่ทำให้โลก โกรธ หรือหลงในตราสินค้า ทำให้เกิดความกลัวจากการมองของผู้อื่น ที่มองเราไม่มีความรู้เราจึงต้องซื้อ ISO มาพัฒนาองค์กรของเราให้ผู้อื่นยอมรับเรา หรือเรากลัวผู้อื่นมองเราไม่ทันสมัยจึงต้องซื้อ Mac มาเรียนรู้ใช้งาน และเมื่อไรมนุษย์เราถึงจะหยุดซื้อหยุดพัฒนาตนตามแนวคิดผู้อื่นคงเป็นเรื่องยากมาก เพราะแนวคิดตะวันตกต้องพัฒนาความรู้ตลอดเพราะเขารักการค้นหาคำความรู้ และนำความรู้ออกมาเป็นรูปธรรม ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ออกมากระตุ้นกิเลส ทำให้เรายากู้ เราก็ต้องเรียนรู้ตามเขาไปอย่างไม่มีที่ท่าว่าจะหยุดจากผู้ที่ไม่มีความรู้จริง ถ้าคำถามถามว่าเราจะหยุดรับความรู้ที่กล่าวมานี้ได้อย่างไร คำตอบคงกล่าวไปแล้วว่าเราต้องรู้จริง

ปัจจุบันมีชาวตะวันตกจำนวนไม่น้อยที่หลงใหลมาหาคำรู้ใหม่ตามแนวคิดของโลกตะวันออก เพื่อหวังจะหยุดแนวคิดในความต้องการเดิมหรืออาจเป็นเพราะ “ดีเอ็นเอ” ของคนเหล่านั้นที่ชอบเรียนรู้ จึงเข้ามาพัฒนาความรู้ตามแนวพระพุทธศาสนาอย่างเช่น ที่สวนโมกขพลาราม อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีสถานที่พัฒนาความรู้ให้ชาวไทยและชาวต่างชาติ คือ สวนโมกขนานาชาติ ในรอบเดือนจะมีชาวต่างชาติลงทะเบียนไปเรียนรู้กันมาก ซึ่งน่าจะสันนิษฐานได้ว่าความรู้ทางธรรมะโดยพระพุทธศาสนา น่าจะเป็นสิ่งที่ดีสำหรับชาวโลก ไม่ใช่เฉพาะชาวตะวันออกอย่างแน่นอน ในที่นี้ก็จะขอกล่าวความรู้ทางโลกตะวันออกเฉพาะทางพระพุทธศาสนา

พอ พูด ถึง ความ รู้ สำ ร ั บ ชาวตะวันออก ก็เป็นความเชื่อตามอารยธรรมที่ส่งผลมาสู่ความเชื่อตามหลักศาสนา และที่สำคัญของความเชื่อก็มีความชัดเจนในศาสนาที่มีพระเจ้าหลักสำคัญคือศรัทธาที่มีต่อพระเจ้าสูงสุดกับศาสนาที่ไม่มีพระเจ้าหลักสำคัญคือธรรมชาติหรือธรรมแห่งปัญญา พระพุทธศาสนาสามารถ

สรุปการเข้าถึงซึ่งปัญญาที่ถูกต้อง โดยต้องเริ่มจากศรัทธา ศีล สมาธิ และจะเกิดปัญญา แต่สังคมเรามักจะติดหลักศรัทธาสูง ยากที่จะก้าวพ้นได้จึงเป็นความมั่งงายแม้แต่จะมีศีล ทำสมาธิก็ยังไม่สามารถเกิดปัญญาที่แท้จริงได้ สังคมไทยจึงยากที่จะพัฒนาความรู้จริง เพราะยังไม่ชัดเจนว่าจะพัฒนาความรู้จริง เพราะยังไม่ชัดเจนว่าจะเชื่ออย่างไร จากการพิจารณาว่าเกิดอะไรผู้เขียนของแสดงความคิดว่า เกิดจากกิเลสตัณหา ราคะในจิตใจที่ทำให้เกิดความโลภ ความโกรธ ความหลง คนในสังคมจึงเชื่อในเทพเจ้า เชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของสิ่งที่มองไม่เห็นเป็นความเชื่ออย่างมากมาย พอหรือมากกว่ากับคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าที่เป็นหลักธรรมทำให้ความรู้จริงที่เป็นปัญญาจึงไม่มีในการแก้ปัญหา

การพัฒนาความรู้ ให้เป็นปัญญาเพื่อความสุข

พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่าต่อไปธรรมจะเป็นตัวแทนของพระองค์ ธรรมนั้นมีมากและยากที่มนุษย์ธรรมดาภิเลสมากจะเข้าถึงธรรมชาติของคนส่วนมากเพียงได้แค่รู้หรือรับรู้ธรรม มีคนส่วนน้อยที่เข้าใจและมีส่วนน้อยมากๆ ที่จะเข้าถึงธรรม ซึ่งการเข้าถึงนั้นเป็นการนำพาเอาธรรมมาช่วยในการดำเนินชีวิตต้องให้ความสำคัญเอาใจใส่ในการพัฒนาจิตใจด้วยหลักธรรม เพราะปัญญาธรรมเป็นปัญญาที่ละเอียดอ่อน ไม่ใช่แค่รู้มากจากกิเลสหรือฉลาดรู้จากการอ่าน แต่ปัญญาธรรมเป็นการรู้จริงในเรื่องสัจธรรม รู้อดีต รู้ปัจจุบัน และรู้อนาคตตามความเป็นจริง ถึงจะกระทำความดีด้วยความไม่ประมาท ผู้ที่มีปัญญาธรรมต้องเป็นผู้ที่มีศรัทธาพอดี มีศีลในฐานะที่จะนำไปสู่สมาธิ จึงจะเกิดปัญญาที่แท้จริงได้ เมื่อพิจารณาปัญญาธรรมจะเกิดมนุษย์มีระเบียบวินัยที่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักธรรม มีการปฏิบัติด้วยกาย วาจา และใจอย่างมีสติในการทำงานตามหน้าที่ รู้ถูกผิดจนเป็นปัญญาในการพัฒนาหน้าที่ให้ดีขึ้น

แนวคิดตะวันออกให้ความสำคัญกับความรู้อิงญาณวิทยาตามพุทธปรัชญาเถรวาท ที่กล่าวว่าอายตนะ เป็นบ่อเกิดของความรู้ อายตนะ ภายใน ๖ ประกอบด้วย ๑) จักขุ (ตา) ทำให้เราเกิดการเรียนรู้ด้วยการมองเห็น ๒) โสตะ (หู) ทำให้เราเกิดการเรียนรู้ด้วยฟัง ทำให้ได้ยิน ๓) ฆานะ (จมูก) ทำให้เราเกิดการเรียนรู้ด้วยการดม ทำให้ได้กลิ่น ๔) ชิวหา (ลิ้น) ทำให้เราเกิดการเรียนรู้ด้วยการชิม ทำให้ได้ลิ้มรส ๕) กาย ทำให้เราเกิดการเรียนรู้ด้วยการสัมผัสทางกาย ทำให้รู้สิ่งต้องกาย และ ๖) มโน (ใจ) ทำให้เราเกิดการเรียนรู้ภายในใจ ทำให้รู้เกิดมโนวิญญาณูรู้เรื่องในใจ

จากอายตนะทำให้ได้จักขุวิญญาณูโสตวิญาณูฆานะวิญาณูชิวหาวิญาณูกายวิญาณูและมโนวิญาณู หรือจากอายตนะทั้ง ๕ ที่กล่าวมาสู่วิญาณูที่เป็นธรรมารมณ์ สิ่งที่เรานึกคิด อายตนะภายในทั้ง ๖ จึงมีการเชื่อมต่อให้เกิดความรู้ พระพุทธเจ้าเป็นนักประสบการณ์นิยมแบบเอหิภัสลิกะ ท่านทำการพิสูจน์ให้เห็นด้วยตนเอง เป็นความรู้จริงผู้รู้จริง ดังนั้นความรู้ที่เกิดขึ้นย่อมมาจากอายตนะ ๑๒ ที่จับคู่ได้ดังนี้ (๑) ตากับรูป (๒) หูกับเสียง (๓) จมูกกับกลิ่น (๔) ลิ้นกับรส (๕) กายกับโผฏฐัพพะ (๖) ใจกับธรรมารมณ์ (พระศรีคัมภีร์ญาณู, ๒๕๕๖: ๑๑๓-๑๑๖) ความรู้ที่เกิดขึ้นเป็นความรู้จริงที่เราสามารถพัฒนาขึ้นเป็นปัญญาแต่ก็ไม่สามารถทำได้ง่ายๆ กับมนุษย์ทุกๆ ไป

การพัฒนามนุษย์คือ การที่เราจะต้องพยายามหันเห หรือปรับเปลี่ยนความต้องการ จากความต้องการสิ่งเสพปรนเปรอมาเป็นความต้องการคุณภาพชีวิต (อภิชา ที่รักษุ, ๒๕๕๕: ๔๖) ทำให้มนุษย์เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้อง เช่นเข้าใจความรู้ในเกณฑ์การตัดสิน ความรู้ตามพระพุทธศาสนาเถรวาท ๒ ระดับคือโลกิยะ หมายถึงความรู้ที่เกิดจากตัว

บุคคลในการรู้แท้ ตรงตามความเป็นจริง ไม่ตรงตามความเป็นจริงหรือความรู้ที่ไม่แท้ ไม่ตรงกับความเป็นจริง เป็นความรู้เสพเสวยโลกของปุถุชน แต่ถ้ามีโยนิโสมนสิการโดยถึถ้วนน มีสติสัมปชัญญะตามทันกระบวนการทำงานของจิต ความรู้นั้นจะเป็นความรู้แท้ตรงกับความเป็นจริง แต่ถ้าไม่มีโยนิโสมนสิการคือไม่มีการใคร่ครวญโดยถึถ้วนน ไม่มีสติสัมปชัญญะกำกับ ความรู้นั้นเป็นความรู้แท้แต่ไม่ตรงกับความเป็นจริงเพราะอาจเกิดจากกิเลส ตัณหาเข้ามาเกี่ยวข้อง ส่วนความรู้ระดับโลกุตระระย่อมนเป็นความรู้แท้และตรงกับความเป็นจริงเพราะอริยบุคคลมีโยนิโสมนสิการโดยถึถ้วนน มีสติสัมปชัญญะคอยกั้นกระแสดัณหาเกิดขึ้น ในขณะที่เสพเสวยโลก อารมณ์ที่รับรู้จะดี (พระศรีคัมภีร์ญาณู, ๒๕๕๖: ๑๓๐-๑๓๒) การเข้าถึงความรู้แท้จริงของคนธรรมดาจึงสามารถเข้าถึงได้ การปฏิบัติพัฒนาตามหลักปัจจัยภายใน ด้วยการสร้างความเข้าใจด้วยสัมมาทิฐิ ซึ่งเป็นวิถีทางเบื้องต้นแห่งปัญญา โดยต้องมีโยนิโสมนสิการคอยกำกับในการพิจารณาอย่างรอบคอบถึถ้วนน ทางพุทธศาสนาถือว่าคนต้องพัฒนาให้มีคุณค่าไม่ประมาท และรู้จักแยกแยะและคัดสรรตามหลักโยนิโสมนสิการ มีการคิดที่ถึถ้วนน มีระเบียบมีเหตุผล และมีสร้างสรรค์ ๑๐ วิธี ดังนี้

๑) การคิดแบบเหตุปัจจัยไปหาผลลัพธ์ คือ คิดแบบมีเหตุผล เช่นพระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้โดยใช้วิธีการคิดแบบสืบสาวหาเหตุจากปัจจัย พระองค์ตั้งคำถามขึ้นมาเกี่ยวกับเวทนาได้แก่ ความรู้สึกสุขทุกข์ โดยทรงพิจารณาว่าเวทนาที่เป็นสุขเป็นทุกข์นี้เกิดขึ้นโดยมีอะไรเป็นปัจจัย แล้วพระองค์ก็สืบสาวไปที่ทรงค้นพบว่า มีผัสสะ เป็นต้น

๒) การคิดแบบแยกแยะ ส่วนประกอบ คือ การคิดจำแนกแยกแยะองค์รวมของสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นองค์ย่อยๆ ทำให้

มองเห็น ความ และ ความสัมพันธ์ ของ องค์ประกอบย่อยเหล่านั้นว่ามีความเกี่ยว กับ เนื่องกัน เป็นเหตุเป็นผลและพึ่งพาอาศัยกัน อย่างไร จึงประสานสอดคล้องกันเป็นองค์รวม วิธี คิดแบบนี้จะทำให้เรารู้และเข้าใจสิ่งต่างๆ ตาม สภาพความเป็นจริง

๓) การคิดแบบสามัญลักษณะ คือ คิดแบบไตรลักษณ์ (อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา) คือ คิดแบบรู้เท่าทันธรรมดา ชีวิตของคนเราก็เป็น เช่นนี้เป็นอนิจจังไม่เที่ยงแท้ ทุกขังมีแต่ความ ทุกข์อนัตตาไม่มีตัวตนที่แน่นอน

๔) การคิดแบบอริยสัจ หรือ วิธีคิด แบบแก้ปัญหาคือ การพิจารณาปัญหามี อะไรบ้าง (ทุกข์) สาเหตุอยู่ที่ใด (สมุทัย) แนวทาง และเป้าหมายของการแก้ปัญหาคือที่ตั้งไว้ (นิโรธ) พิจารณาวิธีการ ดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย (มรรค) ซึ่งเราสามารถใช้เป็นหลักยึดในการ พิจารณาถึงความเป็นจริงและนำไปสู่การคิด ตาม กระบวนการนี้

๕) การคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ คิดตามหลักการและความมุ่งหมาย เป็นการคิด แบบสุตปุริส หรือสัพปุริสธรรมอันเป็นคุณสมบัติ ของคนดี คือ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จัก ประมาณ รู้จักบุคคล รู้จักชุมชน

๖) การคิดแบบเห็นคุณ - โทษและ ทางออก คือ มองในเชิงคุณค่าว่าสิ่งนั้น ๆ มีคุณ ในแง่ไหน มีโทษในแง่ไหน มองทั้งคุณและโทษ แล้วก็หาทางออกที่จะแก้ไข

๗) การคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่า เทียม รู้จักแยกแยะสิ่งดีชั่วได้อย่างมีเหตุผล

๘) การคิดแบบปลูกเร้าคุณธรรม คิด แบบปลูกเร้าคุณธรรมหรือชุดความดี หมายถึง การบำเพ็ญความดี ซึ่งจะต้องกระทำให้ถึงที่สุด

๙) การคิดแบบเป็นอยู่ในขณะ ปัจจุบัน คือ คิดอยู่ในปัจจุบัน แนวนอนต้องมี วิปัสสนากรรมฐานเป็นเครื่องมือ

๑๐) การคิดแบบวิภังชวาท (แบบ จำแนก) คือ คิดแบบรอบด้าน แยกแยะ มองสิ่ง ต่าง ๆ ในหลายๆ มุมอย่างละเอียดรอบคอบ

เมื่อคนเราปฏิบัติตามหลักโยนิโส มนสิการและมีสติสัมปชัญญะครอบคลุมด้วย ความไม่ประมาทการดำเนินชีวิตก็เป็นความรู้ใน การพัฒนาตนให้มีความสุขได้จริงแต่เมื่อมนุษย์ เป็นสัตว์สังคมการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน การ พัฒนาความรู้เพื่อสังคมจึงมีความสำคัญในการ พัฒนาปัญญาเพื่อความสุข

ความรู้ในการพัฒนาความสุขแห่งโลกความ จริงตามแนวพุทธ

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้อธิบาย สัมมาทิฐิ คือความเห็นชอบไว้ทั่วไปว่า คือ ความรู้ในอริยสัจทั้ง ๔ รู้จักทุกข์ รู้จักสมุทัย เหตุให้เกิดทุกข์ รู้จักนิโรธ ความดับทุกข์ รู้จัก มรรค คือทางปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ เมื่อดับ ทุกข์ได้ก็มีความสุข พระพุทธศาสนาให้ความรู้ ในการดับทุกข์พัฒนาความสุขแก่ตนเองและมี เมตตา กรุณาต่อผู้อื่นที่มีทุกข์การจะช่วยเหลือ ผู้อื่นเราต้องมีความรู้ตามความเป็นจริงตามพุทธ ศาสตร์ที่เป็นปัญญาธรรม อันจะทำให้เกิด ประโยชน์ต่อตนเองและเกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น ดังนั้นถ้าพิจารณาความรู้ที่กล่าวมาของ บลุ่มและ คณะ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิ พินัย (cognitive domain) ของคน ว่า ประกอบด้วยความรู้ตามระดับต่าง ๆ รวม ๖ ระดับ ในมุมมองของพระพุทธศาสนาก็ให้ ความสำคัญกับความรู้ที่กว้างไกล ยั่งยืน ไม่ เบียดเบียน สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติ ด้วยหลักสัพปุริสธรรม ๗ ประการ คือ

๑. การรู้จักเหตุ โดยพิจารณา หลักการและเกณฑ์แห่งเหตุผลมาบริหารจัดการ องค์กร ตามข้อเท็จจริง เป็นสิ่งที่องค์กรธุรกิจต้อง

มีคือข้อมูลข่าวสาร ความรู้ในการดำเนินธุรกิจให้ บรรลุวัตถุประสงค์

๒. การรู้จักผล หรือ รู้ประโยชน์ โทษที่จะเกิดขึ้น อันสืบเนื่องจากการกระทำตามหลัก ธรรมชาติ เป็นสิ่งที่องค์กรธุรกิจต้องรู้ถึง เป้าหมายในการทำธุรกิจว่าจะได้หรือเสีย อะไรมี คุณมีโทษมีประโยชน์คุ้มค่าหรือไม่เพื่อความไม่ ประมาทจะมีแนวทางการบริหารความเสี่ยงเมื่อ เกิดการผิดพลาด

๓. การรู้จักตน การทำธุรกิจต้องรู้จัก ฐานะ ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม การ ประพฤติ และรู้จักที่จะปรับปรุง เป็นสิ่งที่องค์กร ธุรกิจต้องสามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของ ธุรกิจตนเองตามความเป็นจริงเพื่อแก้ไขและ พัฒนา

๔. การรู้จักประมาณ มีความพอดีใน รายรับ รายจ่าย มีการบริหารการเงิน และการ ขยายกิจการ โดยพิจารณาประมาณในความ พอเพียง ให้พอดี จากกำลังทางวัตถุ ความรู้ ความสามารถของบุคลากร เพื่อการค้าการแข่งขัน ด้วยความรอบคอบและรู้จักประมาณ ความสามารถขององค์กร ถือเป็นสิ่งที่องค์กร ธุรกิจต้องรู้จักการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรค ในการตัดสินใจแห่งความสำเร็จ

๕. การรู้จักกาล รู้เวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาการประกอบกิจ หมายถึง การ บริหารจัดการต้องมีความเข้าใจถึงระยะเวลาที่ เหมาะสม การสร้างโอกาสขององค์กรว่าต้อง พิจารณาถึงสถานการณ์ในเวลานั้น ๆ ควรจะ ดำเนินการอย่างไร อะไรควรงด อะไรควรกระทำ เวลาใดควรขยายกิจการ หรือช่วงเวลาใดที่จะ บริหารองค์กรให้ประสบผลสำเร็จมากที่สุด ถือเป็น การวิเคราะห์ช่วงเวลาที่ต้องมีการ เปลี่ยนแปลงตามโอกาสและอุปสรรค องค์กร ธุรกิจจึงต้องรู้จักการวิเคราะห์โอกาสและ อุปสรรคในช่วงเวลาที่จะเกิดข้อดีหรือข้อเสีย

๖. การรู้จักชุมชน รู้การปฏิบัติที่จะ ประพฤติต่อชุมชนต่างๆ ว่าควรจะดำเนินการ อย่างไร การบริหารจัดการมีความจำเป็นต้องมี ปฏิสัมพันธ์กับองค์กรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นพันธมิตร และคู่แข่ง การสร้างสรรค์หรือการประสานงาน กับชุมชน และกลุ่มบุคคลที่มีผลเกี่ยวข้องต่อ องค์กร ธุรกิจต้องบริหารจัดการ สร้าง ความสัมพันธ์ด้วยเมตตา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อ ชุมชน หรือสาธารณชน จนเป็นภาพลักษณ์ที่ดี ขององค์กร

๗. การรู้จักบุคคล รู้จักยอมรับใน ความแตกต่างของบุคคล อหิยาศัย ความสามารถ และคุณธรรม ตลอดถึงรู้ในความสามารถของ บุคคล และรู้จักที่จะเลือกใช้มอบงานที่เหมาะสม ในจัดการบุคคล เปรียบเสมือนการพัฒนาและ บริหารทรัพยากรมนุษย์ที่จะต้องมีการพัฒนา และบริหารบุคคลในองค์กรให้มีความรู้ ความสามารถ มีภักดี มีความสามัคคี มีความเป็น ธรรม และมีความเสมอภาคในบุคลากรของ องค์กร เพื่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมสามารถ ติดต่อกสื่อสารกับบุคคลภายในและภายนอก ด้วย ความเป็นมิตรไมตรี รวมทั้งมีความจริงใจต่อกัน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยูร ธมฺมปญฺโญ) ๒๕๔๘: ๒๑๐)

จากที่กล่าวมาความรู้ที่เป็น หลักธรรมสามารถนำไปพัฒนาสู่ปัญญาที่รู้เท่าทัน สถานการณ์และตัดสินใจในการดำเนินชีวิตได้ ถูกต้องไม่คลาดจากธรรม(พระธรรมโกศาจารย์, ๒๕๕๔: ๔๒) การพัฒนาต้องเริ่มจากตนเองดังคำ ที่ขบพุดกันในวงการพัฒนาว่า “จะปลูกพืชก็ ต้องเตรียมดิน จะกินก็ต้องเตรียมอาหาร จะ พัฒนาการก็ต้องเตรียมคน จะพัฒนาคนอื่น เรา ต้องพัฒนาตัวเราก่อน”

การพัฒนาตนเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะพระพุทธเจ้าก่อนที่ท่านจะส่งพระสาวกไป เผยแผ่พระธรรม ท่านได้ตรัสว่า “ฉันและเธอต่าง

ก็ตัดบ่วงชีวิตได้แล้ว (พัฒนาตนเองแล้ว) เธอจึงเที่ยวจาริกไปเพื่อประโยชน์สุขแก่คนเป็นอันมาก ...แม้เราก็จะไป ...” การพัฒนาตนทางพุทธศาสนามี ๔ ด้านคือการพัฒนากาย พัฒนาศีล พัฒนาจิต และพัฒนาปัญญา(พระสุธีวรญาณ (ณรงค์ จิตตโสภโณ), ๒๕๔๙) เมื่อเราพัฒนาตน เราจะมีความรู้ หรือรู้ตัวเรารู้จักตัวตนของเรา รู้ในความรู้ความสามารถว่าพร้อมที่จะพบกับปัญหา รู้เหตุที่ต้องมีเพื่อผลที่จะเกิดขึ้น รู้จักสังคมองค์กรที่เราเกี่ยวข้องว่าดีไม่ได้อย่างไร เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมให้ทันต่อเหตุการณ์ที่มีผลกระทบ จากหลักสัพปุริสธรรม ๗ ที่กล่าวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ตามความเป็นจริงที่ทันสมัยตลอดเวลา การคนที่เราจะมีชีวิตที่มีความสุขกับสังคม เราต้องพัฒนาตนตามหลักธรรมแห่งความเป็นจริง มองความจริงเป็นความจริง มองเหตุเพื่อพิจารณาผล มองตนเพื่อพิจารณาผู้อื่น และพร้อมปรับเปลี่ยนพัฒนาจิตใจภายใต้ด้วยความไม่ประมาท ส่งเสริมธรรมะให้เกิดความรู้สึที่เป็นสุขหรือมีความทุกข์น้อย ดังนั้นการพัฒนาความรู้ด้วยปัญญาธรรม จะเกิดความสัมพันธ์การเปลี่ยนย้ายคุณค่า ที่ให้ความสำคัญกับคนทุกคน โดยคำนึงถึงคุณธรรม และจริยธรรมที่มีคุณค่าในสังคมนุชย์หรือปัจเจกแห่งสังคมในกระบวนการอาศัยจิตสำนึกซึ่งกันและกัน ในการพิจารณาเหตุผลด้วยปัญญาแห่งความสุข ในการดำเนินชีวิตถ้าได้ปฏิบัติตนตามที่กล่าวมาก็เท่ากับเป็นการพัฒนาความรู้ ที่เป็นปัญญาเพื่อความสุขที่เป็นจริง

บทสรุป

คนเราหลงในคำว่าความรู้ จึงพยายามแสวงหาจากการเรียนเพียงเพื่อได้ชื่อว่า “บัณฑิต” แต่ก็ไม่ได้เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ใน

ความเป็นจริงทำให้บัณฑิตตกงานเป็นจำนวนมาก ตามแนวคิดทางตะวันตกที่อธิบายถึงผู้มีความรู้ ๖ ระดับประกอบด้วยผู้รู้ที่เกิดจาก (๑) การเรียนรู้จดจำ (๒) เข้าใจความคิดรวบยอด (๓) นำไปปรับใช้ (๔) การวิเคราะห์ (๕) การสังเคราะห์ (๖) การประเมินผล ซึ่งก็มีวิธีการเรียนรู้ได้หลายแบบเช่นการเรียนรู้แบบทั่วไป การเรียนรู้แบบเร่งรัด การเรียนรู้แบบภาคปฏิบัติ เป็นต้นซึ่งถ้าผู้รู้สามารถเข้าใจปฏิบัติได้ถึง ๖ ระดับก็นับว่าเก่ง แต่ก็ไม่สามารถบอกได้ว่าเก่งแล้วจะมีความสุขหรือไม่ เพราะอาจต้องวิ่งตามกิเลสจึงไม่สามารถทำให้เกิดความสุข ชาวตะวันตกจำนวนมากจึงมาแสวงหาความสุขตามแนวตะวันออกที่มีธรรมะในการกำจัดกิเลส แนวคิดตะวันออกที่อธิบายตามอารยธรรม ถึงความเชื่อทางศาสนาโดยเฉพาะศาสนาพุทธที่มีหลักพัฒนาคนให้ความสำคัญกับความรู้เรื่องกฎวิยาตามพุทธปรัชญาเถรวาท ที่กล่าวว่าอายตนะ เป็นบ่อเกิดของความรู้จากอายตนะ เพื่อให้เกิดศรัทธาที่ถูกต้อง มีศีล มีสมาธิ และจะเกิดปัญญาที่แท้จริง ทางพุทธศาสนาถือว่าคนต้องการพัฒนาให้มีคุณค่า ไม่ประมาท และรู้จักแยกแยะและคัดสรรตามหลักโยนิโสมนสิการ และมีสติสัมปชัญญะกำกับ ความเห็นชอบ ให้เกิดความรู้ในอริยสัจ ๔ รู้จักทุกข์ รู้จักสมุทัย เหตุให้เกิดทุกข์ รู้จักนิโรธ ความดับทุกข์ รู้จักมรรคคือทางปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ เมื่อดับทุกข์ได้ ก็จะมีความสุขในตน แต่มนุษย์เราต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคมนั้นเราต้องช่วยทำให้สังคมมีความสุข โดยเริ่มจากการพัฒนาให้ตนเองมีความสุขและช่วยส่งเสริมสังคมให้เกิดความสุขอย่างแท้จริง โดยใช้หลักสัพปุริสธรรม ๗ ในการพัฒนาความรู้ ที่เป็นปัญญาเพื่อความสุขที่เป็นจริง

บรรณานุกรม

- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). **ทศธรรม**. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พรีนติ้งแมสโปรดักส์, ๒๕๔๘.
- พระศรีคัมภีร์ญาณ.(สมจินต์ วันจันทร์). **พุทธปรัชญา**. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- พระสุธีวรญาณ (ณรงค์ จิตตโสภโณ). **พุทธศาสตร์ปริทรรศน์ พิมพ์ครั้งที่ ๒**. กรุงเทพฯ: ตาตาพับลิเคชั่น, ๒๕๔๙.
- สมพงษ์ สุวรรณจิตกุล. **สร้างประสิทธิภาพความจำ สร้างประสิทธิภาพองค์กร**. กรุงเทพฯ: ผู้จัดการ, ๒๕๔๙.
- อภิชา ที่รักษ์. **เศรษฐธรรม : หลักปฏิบัติเพื่อความสุขและความมั่งคั่งที่ยั่งยืน**. นนทบุรี : ینگ์ปียอนด์บุ๊กส์, ๒๕๕๕.
- ไทยรัฐออนไลน์. **ปริญาตริตกงาน ปัญหาใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ**. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล: <http://www.thairath.co.th/content/412519> [๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙]